

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

„JUTRU“.

Sokolska ideja je hotela zdravega človeka radi zdravega duha, ne radi dolge palice!

Tako smo pisali, predno nam je »Jutro« postreglo 15. avgusta z notico »Kapitalisti in proletariat«. To notico bo treba spraviti za spomin. Glasi se:

Kapitalisti in proletariat. »Kapitalisti slave — na zletu — orgije na račun delavskega razreda. Oni gonijo nezavedne delavske mase, da bi jim garale vedno bolj, da bi oni lahko slavili svoje praznike in veselice na račun krvavih delavskih žuljev«. Takšne neumnosti piše v tujkajšnji socialdemokratski listi o sokolskem zletu dvojica skribentov, ki se sama naslaja na svojih krvavih frazah. Iz takšnih hujšakažoših krvavo podplutih besed se pa vidi v prvi vrsti vsega obžalovanja vredna ignoranca. Nasprotniki Sokolstva se ga boje, niso si pa doslej pogledali njegove bogate literature, niso se potrudili, da bi se spoznali s sokolsko idejo, da bi proučili njegovo burno in bujno zgodovino, kaj se, da bi si bili celo poiskali v telovadnici »zdravega duha v zdravem telesu«. Gospodje, ki obrekujejo Sokolstvo po raznih takšnih zakotnih lističih, se iznebijo svojih brezmiselnih praznih fraz, ki jih niti pravilno reproducirati ne znajo, potem pa gredo in se zvečer zabavajo na raznih koncertih, očitno »na račun krvavih delavskih žuljev«. Tako smo videli prošlo noč v zabaviščih pri sicer čisto pošteni pa prav veseli vodje »Napreja« i »Delavskih novic«. Kar je torej njim dovoljeno, to ne sme biti dovoljeno njihovim vernikom — delavcem, ker bi udeležba — »podpirala kapitaliste«. — Dokler nas bodo nasprotniki napadali s takšnimi sredstvi, se vidi, da se nadejajo uspeha le od slepe neumnosti onih, ki se čitajo hujšakaške njihove lističe.

Zdaj, ko je kapitalistično »Jutro« postalo »sokolski dnevnik«, moramo povedati, da sokolska ideja tudi dolgega jezika ni hotela, posebno pa ne tako strupenega!

Koga misli »Jutro« umazati pred proletariatom? Vsak bo mislil po tej notici, da sem se zabaval prošlo noč v zabaviščih jaz ali pa sohr. Podbevšek, in sicer skupno z uredniki »Delavskih Novic«. Zato moram povedati, da sem bil tisto noč v pisarni do pol 2. jutraj, domov grede sem šel na belo kavo v »Zvezdo«, pa nisem dobil prostora, pač pa sem na njenem vrtu videl vodje bolniške blagajne in »Delavskih Novic« pri skupni mizi. Kave tudi v Narodni kavarni nisem dobil, ni bilo mleka, (naročil sem 2 mehko kuhani jajci), pač pa sem imel čast poslušati, kako pristržno se mladi in stari demokrati obkladaio s priimki, kako si preiskujejo glave, da ugotovijo, ali je notri slama ali blato (za to besedo so rabili drugo!) in kako potem najglasnejši izmed njih v pijanosti zabava tudi pri drugih mizah slavnostne goste z »navdušenimi govori«, da je bilo še piancev preveč, pa so ga vendar poslušali, ker je bil poln »sokolske ideje«! Če bi imel čas, bi vse natanko popisal, pa mislim, da bodo napravili to Čehi, ki jih je bilo precej zraven. V tisti uri, ki sem jo prebil v kavarni, sem videl več pijanosti, nego na vsedelavskem zletu v Celju ves dan do odhoda nočnega vlaka!

Tako sem se torej »zabaval na račun delavskih žuljev«! »Jutro« pa piše, kakor smo ponatisnili, in misli, da bo s to gnojnico dokazalo, da ima prav.

Pa počasi bodo tudi »Jutrovi« čitatelji zvedeli resnico, čeprav za zdaj še ne čitajo »Napreja«, ker je »zakotni listič, ki ga pišeta dva krvava skribenta z obžalovanja vredno ignoranco«!

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 10 Din, za inozemstvo 20 Din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 80 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

Vaš g. Majcen hodi povsod po svetu prodajati svoja odkritja iz bolniške blagajne in dokazuje z njimi koruptnost socialistične stranke. Mi smo takoi, ko smo zvedeli, povedali, kaj nam je in kaj nam ni prav in tudi oseb nismo pardonirali, čeprav imamo dolžnost nadzorstva samo kot javno mnenje. Vi ste pa imeli potem g. Ribnikarja možnost pravočasno preprečiti vse tiste nagrade, pa niste hoteli, ker ste upali, da se nam bo stranka razbila radi njih. Pa se ni in se ne bo, ker zavedni proletariat ve, kaj je stranka in kaj oddelek za socialno politiko. Ve tudi, da drži vsak z vami, kdor je proti redu, čeprav v javnosti govori proti vam, kajti nered hočete, da lahko lovite svoje dobičke in — nezavedne backe.

Tako tudi komunisti. Na shodih nam razlagajo, da ne morejo hoditi z nami, ker smo premalo radikalni — v sokolskih srajcah pa lahko paradirajo. Tudi »Zarjane« smo videli z njimi in se nismo čudili. Saj zato je ves spor, ker ne trpimo dvojivk, kakor vi, ki kujete obznane proti komunistom, potem pa prirejate skupno z njimi monarhistične parade in večerje v Ljubljani, Trbovljah in povsod, kjer nanesne prilika.

Novinarsko udruženje tudi prosimo, da začne že enkrat izvrševati svoje sklepe. Ne potrebujem osebne obrane, čeprav bi jo kot član lahko zahteval in imam tudi gradiva dovolj — zame velja obrana v javnosti za najuspešnejšo, na tiste, ki ne čitajo, na ne dam veliko. Toda udruženje je sklenilo delati tudi proti umazanim polemikam sploh, zvišati moralo jav-

LISTEK.

Križev pot italijanskega proletariata. (Dalje.)

Število poljedelcev, ki so organizirani v fašistovskih strokovnih zvezah, znaša okoli 30.000. Vse fašistovske zveze skupaj imajo približno 300.000 članov. Obenem je število članov socialistične stranke leta 1919. od 200.000 padlo na 70.000, število članov »Confederazione Generale del Lavoro« (Glavna Zveza dela) od 2.000.000 na 1.200.000. Motil bi se, kdor bi mislil, da so se s temi težkimi nespehi socialističnih organizacij okoristili komunisti. Komunistična stranka je danes ista kakoršna je bila po razkolu v Livornem. Priznati pa se mora, da so komunisti v zadnjem času ob priliki različnih glasovanj pri strokovnih zvezah prodrli s svojimi predlogi in resolucijami. Politične in gospodarske razmere so vzrok, da so široke mase ljudstva zadovoljne s komunističnimi zahtevami »generalne stavke«, »oborožitve delavcev« itd. Kljub temu pa vedo komunisti, da bi se ta generalna

stavka klaverno končala, da ni mogoče, da bi se oborožitev delavcev z uspehom izvedla ter da je možnost uspešnega delovanja za delavstvo sedaj zelo omejena. Ta možnost uspešnega delovanja se pa seveda ne more meni nič, tebi nič ustvarjati z organizatoričnimi odredbami. Zato se ne smemo začuditi, da ni imela »Alleanza del Lavoro« (Zveza dela), v katero so se strnile »Confederazione Generale del Lavoro«, kooperative in železniške strokovne zveze, onih uspehov, ki jih je pričakovalo delavstvo. Pač pa moramo povdarjati — kar so tudi naglašali različni govorniki na zadnji seji narodnega sveta SSI — da je delovanje »Alleanze« radi tega tako brezuspešno, ker niso v njej zastopane proletarske politične stranke, in da se mora razkol med gospodarskimi in političnimi organizacijami na vsak način premagati s skupno bojno fronto obeh.

V tem trenutku pa, ko pomeni ozka združitev vseh še čilih moči proletariata eksistenčno vprašanje za italijanske delavce, preti popolni razdor teh itak že maloštevilnih moči: socialistična stranka mora prestatiti svojo najtežjo krizo —

»Confederazione del Lavoro« namerava razdreti tesno zvezo, ki jo že nekaj let družijo s socialistično stranko.

Kriza socialistične stranke se je začetkom junija izrazila v glasovanju socialistične frakcije v parlamentu. S pretežno večino je v neki seji sprejela dnevni red, v katerem je izjavila, da je pripravljena »podpirati vsako boljšo vladno«. Dogodki naslednjih dni so jasno pokazali, da je hotela večina te frakcije s tem, da je sprejela ta navidez nedolžen dnevni red, pokazati, da se loči od svojih dosedanjih parlamentarnih smernic in da namerava socialistična stranka temeljito spremeniti svoje stališče napram meščanskim strankam. Vodstvo stranke je izjavilo, da ne sme parlamentarna frakcija uganjati svojo politiko s tem, da se ne ozira na sklepe strankine skupščine; obenem pa je vodstvo sklicalo narodni svet stranke. Ta se je sicer izrekel enoglasno proti dnevnemu redu; s tem je hotel povedati, da ne sme parlamentarna frakcija samostojno delovati. Ko pa se je potem razprava še dalje razvijala, so se pojavila zelo različna mnenja; pri glasovanjih se je pokazalo, da so Turatijevi pristaši, ta-

nega mnenja itd. Tega pa ne bo doseglo s privatnimi dopisi, ki jih včasih pošilja posameznikom, treba bo v javnosti obsoditi članke, njih pisce in uredništva, ki so jih objavila!

Z. B.

Politične vesti.

+ Sodrugom komunistom v album. V »Jugoslaviji« z dne 19. t. m. beremo: »Moji zapiski z Dunaja«. Spisal Emil Stefanović. Izdala in založila Zvezna tiskarna v Ljubljani, Marijin trg 8. Cena broš. zvezku 2.50 Din. V »Delavskih novicah« z dne 18. t. m. pa beremo doslovno: »Delavstvo v Hudi Jami je dalo zaupnico s. Stefanoviću, da naj še naprej zastopa upravičene delavske zahteve do skrajnosti.« Ali ve komunistično delavstvo, da se »sodrugi« Stefanović hvali v omenjeni knjigi, kako je obvaroval na Dunaju kot vojaški zastopnik naše države 70.000 delavcev pred komunizmom? Neverjetni Tomaž! seže po omenjeni brošuri in prepričajte se o zadevi na lastne oči!

+ Konferenca invalidov vseh zaveznih držav se bo vršila 10. septembra v Ljubljani, nakar se bo nadaljevala od 12. do 15. septembra v Zagrebu, nato pa v Beogradu.

+ Bofi teror v Bos. Dubici. Delavci v Bos. Dubici so stopili v stavko, ker niso hoteli delodajalci ugoditi njihovim opravičenim zahtevam. Delodajalci so pozvali na pomoč oblasti, ki so tajnika »Opčeg Radničkog Saveza«, sodr. Špira Gojšina, izgnale v roku treh ur! Vse delavce, ki niso pristopili v Bos. Dubico, je pa ravnotako izgnala. O tem nečuvnem škandalu bomo več poročali prihodnjic.

+ »Savez srpskih zemljoradničkih zadruga« bo imel svoj kongres 10. in 11. septembra v Mostaru.

+ Na zahtevo novogradiških demokratov so odstavili načelnika Nove Gradške L. Seitzja. Odstavili so ga zaradi tega, ker se jim je zdel protidinastičen kot predsednik »Hrvatske Zajednice«.

+ V vojvodini so pričeli nastavljalci sodnike po strankarski pripadnosti in ne po kvalifikaciji. Ker nameravajo nastaviti v Subotici za predsednika okrožnega sodišča nekega protežiranca ministra za pošto, so se odločili vsi sodniki, da bodo v tem slučaju zapustili državno službo.

+ Zaprti so bačkega podžupana dr. Stojkova, ker je poveril velike vsote denarja. Z njim vred pa še več krivcev, med katerimi omenjamo večkratnega milijonarja Vidakovića. Lepi ljudje nam županijo na odgovornih mestih.

+ Zavezniki veliki komisarij v Carigradu so poslali francoski, italijanski in angleški vladi prošnjo, naj bi se h konferenci o vzhodnem vprašanju, ki se bo vršila v Benetkah, povabili tudi zastopniki Turške in Grške. Ta predlog bo an-

kozvani »kolaboracionisti«, pridobili od časa zadnje strankine skupščine mnogo novih somišljenikov. Zirardinijevemu dnevnemu redu je sledil Serratijev dnevni red. Ta se je skliceval na sklepe strankine skupščine in izjavil, da ne more posredovati ali neposredna kolaboracija braniti interesov proletariata in da ne more jamčiti za povrnitev svobodnega režima. Potem je grajal stališče parlamentarne frakcije in zahteval boj za skupno fronto in boljše delovanje v organizacijah in v stranki. Ta dnevni red so sprejeli s 13 proti 6 glasovi, dočim petorica sploh ni glasovala. Istočasno pa se je izreklo vodstvo »Confederazione Generale del Lavoro« v svoji razširjeni seji za kolaboracioniste. Parlamentarna frakcija pa je izjavila, da noče priznati sklepov narodnega sveta, potem ko je potrdila s posebnim dnevnim redom v Zirardinijevi resoluciji izraženo voljo za kolaboracijo. Podala je tudi izjavo, da se bo radi tega opravičila na prihodnjem strankinem zboru. Strankina centrala in vodstvo »Confederazione Generale del Lavoro« sta sklicali za mesec julij izvanredne kongrese. (Dalje prih.)

gleška vlada proučila ter bo odločala sporazumno s francosko in italijansko vlado.

+ V Budimpešti se je vršila konferenca delavskih kovinarskih organizacij, katere so se udeležili tudi zastopniki iz Jugoslavije, Italije, Avstrije, Češkoslovaške, Nemčije, Belgije, Holandije in Danske. Konferenca se je izrekla za program II. internacionale, obenem pa je najostreje protestirala proti nesocialističnemu početju ruskih komunistov kakor tudi proti moskovski internacionali. Vendar pa je konferenca sklenila sporočiti ruskim kovinarjem svoje pozdrave ker so bile delavske kovinarske organizacije mnenja da se njihovi tovariši v Rusiji ne strinjajo s sedanjo komunistično vlado.

+ Monarhisti v Budimpešti so priredili rojstnega dne pokojnega ekskralja Karla demonstracije, ob priliki katerih so vpili: »Živeli Habsburgovi, živio Oton!«

+ Sovjetska vlada je poslala člana vrhovnega sovjetskega odbora, Pokrovskega, v Turkestan, kjer naj bi pričel pogajanja z Enver pašo, ki se je proglasil v Turkestanu za emisaria ter se pričel bojevati proti komunistom. Medtem pa že poročajo iz Londona, da je Enver paša padel 4 t. m. južno-vzhodno od Buhare v obupnem boju z rdečimi četami. Njegovo truplo so baie razsekali na drobne kosce.

+ Nemška vlada je ustavila 19. t. m. komunistični list »Rote Fahne« za dobo treh tednov, ker je obrekovala socialistične člane vlade.

+ Protesti proti krvavi obsodbi. Občni zbor proletarske omladine Groß-Berlin, ki se je vršil v četrtek, 10. t. m., je soglasno sprejel nastopno resolucijo: »Občni zbor socialistične proletarske omladine Groß-Berlin, je z gnusom in ogorčenostjo zvedel o smrtni obsodbi socialnih revolucionarjev, ki so bili obtoženi radi političnih prestopkov. Socialistična proletarska omladina se zaveda, da nima ta obsodba s pravim izrekom ničesar skupnega in da je od socialističnega nazarja neskočno oddaljena. Pozivlja vse resnične socialiste, posebno pa komunistične sodrugi, ki so si ohranili še malo proletarskega čuta, da se z vso močjo borijo proti temu neproletarskemu duhu, ki govori iz te »sramotne obsodbe«. V petek, 11. t. m. se je v Pragi na Žofinu vršila velikanska demonstracija praškega delavstva ki jo je sklicala češka socialistična stranka. Sklenili so, brzojaviti moskovski vladi: »Zborovalci javne demonstracije dne 11. avgusta na Žofinu izjavljajo, potem ko so zvedeli o moskovski smrtni obsodbi, sledeče: Ta obsodba je nezaslišan zločin v očeh vseh socialistov. Protestiramo proti trajno se vrstečim umorom v sovjetski Rusiji — in pozivljamo delovno ljudstvo vsega sveta, naj zahteva preklic smrtnih obsodb in osvoboditev zaprtih ter njih prosto potovanje v inozemstvo. Delavstvo vsega sveta naj protestira proti režimu strahovlade in korupcije, ki so ga uvedli komunisti in ki ruši enostnost delavskega razreda in razbija skupnost mednarodnega socializma. Komunistična stranka je zakrivila, da je reakcija tako močna, ona tudi sramoti socializem.«

+ Kongres nemške socialistične stranke se vrši koncem septembra v Augsburgu, kongres neodvisne nemške socialistične stranke pa začetkom oktobra v Geri. Na teh dveh kongresih bodo obravnavali v prvi vrsti zedinjenje obeh socialističnih strank.

+ Francoska vlada je prepovedala širiti esperanto z motivacijo, da je ta mednarodni jezik najbolj opasno orožje za razširjevanje socializma.

+ Londonski list »Daily Herald« poroča, da so ruski monarhisti v zvezi z nemškimi eks. kaiserjem Viljemom in guvernerjem Hortyjem. Posrednik med Viljemom in ruskimi begunci je

znani general Teodorov. Dne 15. septembra t. l. bodo imeli monarhisti svoj kongres, na katerem ne bodo sodelovali samo ruski monarhisti, temveč tudi oni iz Madžarske, Bavarske, Nemčije, Avstrije in Čehoslovaške. General Mannerheim, ki biva sedaj v Budimpešti, je že izdelal načrt za upad v Rusijo. V zadnjem času so prišli monarhisti v velike neprilike, kajti tajnik Mirkuškov jim je poveril 15 milijonov turških funtov in pobegnil neznan kam.

+ V Madridu se vrši pred najvišjim sodiščem zanimiva sodna razprava o porazu španske armade pred Mellilo v Maroku v juliju 1921. Sodišče ima nalogo dognati, kdo je kriv poraza in izreči kaznen. Španski poročevalec Juan Crisostomo piše v pariški »L'Humanite«, da se bo glavni krivec, ki je edini odgovoren za katastrofo v Maroku, nikdar kaznovan, ker ta krivec ni nihče drugi kakor kralj Alfonz. Kralj pa stoji nad vsakim sodiščem. »Alfonzo je bil duša vojne v Maroku«, piše Crisostomo, »in jo nadaljuje še danes na željo nekaterih plutokratov in reakcionarjev, dočim je ogromna večina španskega ljudstva proti vojni. Mnogi obtoženci pridejo pred sodišče od nizkega korporala, ki ni hotel darovati svojega življenja na kupu streliva, do mogočnega generala Berenguerja, toda Alfonzo, ki je zapovedal generalu Silvestru, da mora napasti Mount Arruit neglede na posledice, je varen pred sodiščem. Silvestre je že plačal s svojim življenjem za kraljevo blaznost; izvršil je samomor. Zdaj bo še ustreljenih nekaj korporalčkov.«

Dnevne vesti.

II. Ljubljanski veliki sejem od 2. do 11. septembra. Na tem sejmu bo odlično zastopano tudi inozemstvo. Med državami so zastopane: Češkoslovaška, Nemčija, Avstrija, Italija, Švica, Belgija, Holandska, Francija, Angleška, Madžarska in Združene ameriške države. Ljubljanski velesejem je stopil v stik z vsemi inozemskimi velesejmskimi prireditvami. Najbolj oddaljena zveza, ki jo ima do danes, je velesejem v Bandedngu na otoku Javi. Dnevno je ogromno, kar se lahko spozna tudi iz korespondence. Dosedaj so razposlali okoli 40.000 pisem ter paketov z reklamnim materialom.

Dr. Demanžl, policijski zdravnik, je objavil statistiko prostitucije na Dunaju, ki je posledica bankrotiranega gospodarskega sistema. 1800 prostitutk je registriranih na policiji, poleg tega je na 77 tajnih prostitutk na vsakih 10.000 žena, ki žive na Dunaju. Leta 1920, je bilo aretiranih 7627 žena in deklet, ki so se prodajale brez policijskega dovoljenja in polovica teh je bilo spolno bolnih. Žene v ojaških častnikov in sploh žene prejšnjega srednjega stanu, katerega je uničila vojna, tvorijo večino prostitutk.

Listnica uredništva: Prejeli smo od nekega mariborskega sodruga daljši članek o mariborskih razmerah, ki ga bomo priobčili prihodnji teden. Članek govori med drugim tudi o »Enakosti«.

Ljubljana.

Tedenski zdravstveni izkaz. 30 novorojenih, 1 mrtvorojen. Stevilo umrlih: 16, od teh je 7 domačinov in 9 tujcev, v zavodih jih je umrlo 10. Smrtni vzroki: Življenska slabost 1, druge nalezljive bolezni 1, srčna hiba 2, drugi naravni smrtni vzroki 8, slučajne poškodbe 4.

Celje.

Iz slovenskega republikanskega tabora. Zadnjič smo poročali, da namerava izdajati dr. Novačan nov list, in sicer dnevnik pod imenom »Republika«. Glavarstvo je tisto protustavno prepoved pri »Naši vasi« popravilo s tem, da mu je

dovolilo izdati glasilo republikanske stranke. G. Novačan pa ima sedaj težave s tiskarnami. Nobena ga ne mara sprejeti. Kakor doznava naš poročevalec, na namerava sedaj izdati »Našo vas« kot tedensko slovensko prilogo »Slobodnega doma«. Radičevega glasila v Zagrebu. List je torej g. Novačan s tem spravil pod streho. Zvedeli smo pa tudi, da namerava nastopiti odvetniško prakso v Čakovcu. Mi smo mnenja, da je to znak Novačanovega obupa nad politično kariero. — Opozoriti ga pa moramo na novo »Obznanje«, t. i. zakonski predlog o javnih zborovanjih. Čujte g. Novačan, če bi g. Radič bil sedaj Belgradu, bi se nam bolj godilo. Tako nas pa bodo sčasoma vse pozaprl, če bo šlo tako »lepo« naprej. — Opazovalec.

Glas umrlečega. Na našo notico pod tem naslovom z dne 11. t. m. smo prejeli sledeči popravek: Ni res, da sem podpisani politični eksponent Demokratske stranke v »Samostojni Uniji«, ni res, da sem predsednik, marveč je res, da nisem politični eksponent Demokratske stranke v »Samostojni Uniji« in da nisem predsednik. — Ljubljana, dne 17. avgusta 1922. — Fran Majcen.

»Delavstvo ni pod vplivom socializma«. tako pišejo »Delavske Novice«, amak pod vplivom diplomatske ženialnosti g. Stefanoviča. Ta človek je napisal strašen članek in poskuša z menoj polemizirati. Sicer bi bila zadeva interesantna, samo, če g. Stefanovič ne bi imel tako lepe prakse z Dunaja. Napravil pa mi je preglavico s predolgo klobaso. Kar se tiče SSJ, bo ona sama vse tozadevno rešila, strokovne stvari pa bom sam. Predvsem bi pa hotel vedeti za mnenje jese-niškega sodruga, če bi mu strokovno gibanje vodil g. pokrajinski namestnik. On je slab strokovničar in mezarno gibanje je bilo tako, kot je bilo ono rudarjev. Tudi takrat je vodil gibanje tak človek tako spretno, da so se delavke jokale na shodu, kjer so poročali o položaju. To uvodoma. Sedaj pa k enotni fronti delavstva. Trdite, da smo nasprotniki te ideje. Čudno. Slovenci smo deloma že v enotni fronti. Jeseniški komunist je ravno tako dober član društva kovinarjev, kot »zloglasni« Jeram. Ti so stvorili enotno fronto, ker vidijo v tem rešitev delavskega pokreta. Pa se ne ozirajo, če je Stefanovič to dovolil. To je pravo naziranje. Sumljivo pa je lajanje v »Delavskih Novicah« o enotni fronti. G. Stefanovič, veste, kako boste rešili problem enotne fronte: da se organizirate pri večini, ki je razredno zavedna, pa bo vprašanje rešeno v Sloveniji; potem pa bomo šli čez pokrajinsko mejo delat red. Do takrat pa molčite! Za vas osebno g. Stefanovič, bi potem prišlo vprašanje vaše žurnalistične kariere v »Spreddie«. In mi smo mnenja, da je to edini vzrok vašega govoričenja. Storite to, kar so napravili jese-niški sodrugi, pa boste prihranili marsikak »živo« in mnogo prostora v »Delavskih Novicah«. — A. L.

Maribor.

Mariboru zopet preti pomanjkanje vode. ki bi lanska leto skoro dovedlo do katastrofe. Vzrok je zopet suša. Če ne bo v kratkem izdatno deževno vreme, bo mestni magistrat izdal stroge odredbe. Zaenkrat prepoveduje mestnemu vodu odvzeti vodo prepeljati ali prenesti z enega zemljišča na drugo in priporoča štedenje. Grozi tudi s kaznimi...

Najbolj znano politiko zastopa med nami tista stranka, ki je odela svoje razbite ude v čumle lažnjive demokracije in narodnjaške izjave. Politiko napol podrti gugalnica, ki se na-

haša v neprestanem gibanju, zdaj sem, zdaj tja, med vrste delavskega sloja in med vrste bankarsko-mošnjičarskega razreda. Se ni preteklo dosti več kot en teden, odkar se je nje tukajšnji duševni oče dr. Kukovec z debelim kolom spravil na same njene pristaše, »stebre meščanske družbe«, »verzijske aristokrate«, »bankarje« in »predpotopne norce«, ker je mislil, da se mu puntajo in da hočejo potegniti proti z novo gospodarsko stranko ki jo je tiste dni ustanavljal sam vitez pl. Zagorski. Takrat je bil ves »Tabor« poln raznega vpitja, kako da trpi ubogi proletarijat, uradnik, trgovski nameščeneec in fabriški delavec, ki naj bi se pa čarval, da ne zaide v kremolje nove struje, katera ga bo še bolj pahnila v bedo. »Taborova« buržoazija si je enislila: Nepriljetno je sicer, če zgubimo stebre, nam pridejo drugi kalini na lim in to je zaenkrat dovolj. — V nedeljo 13. t. m. je bila nova stranka na dan svojega rojstva v mehu pokopana. Takoj nato je Kukovec »Lajbžurnal« spremenil barvo. Gugalnica se je zagugala — tja. Ze sredi poti je slavni obrtnik Bizjak še enkrat opozoril, da imajo pridobitni sloji in delavstvo enake interese in da je treba torej razčistiti smrad v ljubljanski bojniški blagajni — seveda pridobitnim krogom v korist, ki da so pustili tam že toliko »krvavo prisluzeni« milijonov za delavstvo. Nato pa se je oglašil že drugi pravcati »stebec«, ki je »dokazal«, da je vsemu zlu in dragini v državi krivo predvsem delovno ljudstvo, katero mrzi delo in trdovratno vztraja pri osomnjeniku... Višek vse buržoazne nesramnosti pa je priobčil »Tabor« v petek med »Dnevno kroniko« v notici, ki jo dobesedno ponatiskujemo, da se odprejo oči še tistim revežem, kateri mislijo, da je res kaj na tem, če izjavljajo advokati a la Kukovec in Žerjav, da hočejo njihove stranke pomagati tudi proletariatu iz bede. Notica slove: »Kako se zlo mi strajk? Voda laških fašistov nam je ravnokar pokazal, da ni nič lažjega kot to. Vsak strajk temelji na organizaciji in nasilstvu. Tena faktorjema je treba postaviti nasprotno organizacijo, ki zagrozi s silo, kakor je to Mussolini napravil in strajku je namah konec. To si je treba zapomniti, bi rekel rajni Levstik.« Torej proti delavcem, kadar so v borbi za primitivne pravice, katere jim današnji segniti sistem odteguje, priporoča »Tabor« žandarski bajonet in fašistovsko bombo! »Tabor« in vsem njegovim ne priporočamo nič drugega kot da prično v Mariboru praktično izvajati to, s čimer si hočejo pridobiti izgubljene simpatije ljudi, katere so še pred enim tednom imenovali — predpotopne norce!

Denunciantska morala. »Straža« priobčuje zadnje dni članke, ki delajo propagando za samostojno Macedonijo in hvalijo precej Bolgarsko. Da ne dela tega iz čistega nagiba, ve vsakdo, ki je nekoliko poduhal h klerikalnemu programu in delu Vladotvorni »Tabor« ni vedel bolje odgovoriti na »Stražine« članke, pa je pozval policijo, naj preišče njeno uredništvo, če ne vedejo kake tajne vezi od tam v Sofijo! Policija je prišla naivno preiskovat in — ni našla ničesar... Zdaj se je vnel boj med uredniškim obojem obeh listov, ki očita drugo drugemu nelepo moralo in pa osebne napade, ki so po pravilih novinarske organizacije zabranjeni. Vsa pravila nič ne pomagajo, dokler bo proletarec žurnalist advokat verske, nacionalistične in druge sleparije svojega kapitalističnega delodajalstva, dokler bo deloval za kapitalista v smislu kapitalistične morale. Ta pa se drži načela, da ji ni treba ozirati se na nobeno moralo, če nič ne nese. Nič ne nese, če spoštuješ človek človeka, ki ni tvojega mišljenja in o katerem ne veš osebno nič slabega. Ta morala med novinarstvom se je pokazala sijajno v tem boju med »Taborjem« in »Stražo« pri obeh, zlasti pa tisti denunciaciji. Pa še nekaj zanimivega: »Tabor« je sokolski list. Kdor bere »Tabor« bi mislil, da ni madeža na »sokolski ideji«, zlasti kar se tiče demokracije. Zdaj pa se zgodi tak slučaj, ki dokazuje, da se sme sokolski demokratizem v imenu »domovine« posluževati obrekovanja in sile (policijske sile) v boju zoper političnega nasprotnika...

Marenberg. V nedeljo, 6. t. m. se je vršila veselica prostovoljne požarne

branbe. Bila je precej dobro obiskana, tako, da smo imeli 12.000 K čistega dobička, ki se bo porabil za nakup novega gasilnega orodja. Imeli bi lahko dosti več uspeha in dobička če bi ne bil imel glavne besede gospod B., ki se je nazadnje izkazal za popolnoma nezmožnega prireditelja in nadzorovati tako veselico. Preziral je tudi nas in naše žene, ki pripadamo SSJ, češ, da nam ni treba priti, ker nimamo kaj darovati. Gospod B. pa se je na veselici tako vzorno vedel, da ni ob 6. uri zvečer nikogar več spoznal radi preobličja zaužite pijače. Gledali bomo, da bodo pri prihodnjih prireditvah drugi ljudje nadzorovali, pri prihodnjih volitvah pa sploh ne bomo poznali takih ljudi, kakor je gospod B.

ODREDBA.

Prepoveduje se razširjanje in prodajanje št. 125. v Ljubljani izhajajočega časopisa »Naprej« od dne 19. avgusta 1922 radi članka »Kraljevič Jurij« in »Notranji minister«.

Vsebinska teh člankov tvori kaznjivo dejanje po § 91. s. k. z. odnosno § 64. k. z. v zmislu člena 13. ustave.

Po naredbi ministrstva za notranje zadeve, oddelek za javno bezbednost z dne 13. oktobra 1921, J. B. št. 30.797 je razširjanje druge izdaje te številke nedopustno.

(Sobotno številko so nam tedaj zaplenili, ker smo med političnimi vestmi pisali o kraljeviču Juriju. Vlada naj bo prepričana, da ne bomo pisali tako, kakor bo ona hotela. Zato naj svojo prošnjo, naj ne pišemo o škandalih, naslovi na meščanske liste! — Opomba ured.).

Astrahanska žaloigra.

Dne 10. marca ob 10. dopoldne so delavci tovaren Vulkan, Etna, Kavkaz in Merkur z znamenjem iz tvorniškega žvižgala prekinili delo in so se zbrali, da priredijo mitinge. Ko so jih oblastveni zastopniki pozivljali naj se razidejo so se temu protivili in so nadaljevali miting. Nato smo storili svojo revolucionarno dolžnost in smo uporabljali orožje...

(Poročilo »Čeke« na sovjetsko vlado.)

V tem kratkobesednem poročilu je skrita strašna delavska žaloigra. Kako grozno so izvršili to »revolucionarno dolžnost«, nam slika ruski socialist P. Silin takole:

10.000 delavcev se je zbralo k mitingu ter so tam mirno razpravljali o svojem težkem življenjskem položaju. Naenkrat so jih obkolili vojniki in mornarji, ki so prišli s strojnimi in granatami. Ker se delavci niso hoteli raziti, so vojniki oddali nanje skupen strel iz pušk. Potem so ropotale strojinice proti sklenjeni vrsti delavcev. Z oglušljivim donenjem so eksplozirale granate. Zborovalci so se ustrašili, vrgli so se na tla in so molčali iz strahu. Skozi ropotanje strojnic se ni slišalo niti stokanje ranjencev, niti obupen klic umirajočih...

Tedaj se je mahoma vzdignila cela masa, drvela naprej in prodirala smrtonosno vrsto vojakov s silo, ki jo je strah podeseteril. Tekali so brez premisleka, v vse smeri — iskali rešitev pred krogami strojnic. Vojaki so neizprosno streljali na bežeče. Tiste, ki so ostali živi, so gnali v zaprte prostore, jim nastavili puške na

drsa in jih ustrelili. Prostor, v katerem se je še ravnokar vršilo zborovanje, je bil pokrit z mnogimi trupli. Med delavci, ki so se zvijali v smrtnem boju, so bili tudi nekateri »krotitelji revolucije«, ki jih je množica v svojem paničnem begu poptala. Vest o tem veleumoru se je hitro razširila po celim mestu. Od vsepovsod so pribežali delavci. Slišalo se je samo, kako so vpili: »Streljajo! Streljajo!«

Številna množica delavcev se je zbrala pred neko cerkvijo. »Bežimo iz mesta« — to so vedno glasneje kričali. — »Kam?« Zunaj je vsaka pot poplavljen. Sneg kopni. Volga narašča. Kruha ni. — Bežimo, bežimo! Bodisi k belim! Tu pre- ti samo smrt. — In žene, otroci? Kako to- rei, bratje? — Poginili bomo itak. Tu ali tam. Nobenih živih, bežimo, bežimo.«

V daljavi je zadonel strel iz topa. Čudno brenčanje je bilo v zraku. Za tem brenčanjem naenkrat pok. Kupola cer- kve je s pokanjem zrušila. Bil je pok in zopet pok. Granata je eksplodirala. Dru- ga granata. Zopet ena. Množica je zgubila zavest in se razpršila kakor čreda plašlj- vih živali. Sprednje straže so streljale in streljale. Od nekod je dal nekdo novo po- velje in granate so zopet zadevale bežeče delavce.

Mesto je postalo prazno. Del prebi- valcev je zbežal, drugi del pa se je skril. Nič manj kakor 2000 jih je padlo v delav- skih vrstah. S tem je bilo končano prvo dejanje astrahanske žaloigre.

Drugo, še strašnejše dejanje se je za- čelo z 12. marcem. »Zmagalci« so zaprli del delavcev v komandaturah, na barkah in parobrodih. Na teh se je odlikoval po svoji krutosti poveljnik parnika »Gogolj«. V Moskvo pa so brzojavili o »vstaji«.

Predsednik vojnega revolucionarne- ga sveta ruske republike L. Trocki je od- govoril s kratkobesedno brzojavko: »Ne- usmiljeno kaznovati«. S tem je bila zape- čatena usoda nesrečnih zaprtih delavcev. Krvava blaznost je divjala na kopnem in na reki. Po kletih in dvoriščih komanda- tur so streljali na ljudi. Z bark in parni- kov so jih metali v Volgo. Nekaterim so še poprej privezali kamen na vrat. Neki delavec, ki se je bil skril na parniku, tako da ga niso opazili, je pripovedoval, da so z parobroda »Gogolj« samo v eni noči zmetali 180 ljudi v vodo. V mestu je bilo toliko ustreljenih da so jih nekaj noči vo- zili na pokopališče, kjer so jih kupoma od- kladali kot »bolnike, ki so umrli za legar- jem«.

Dne 15. marca pač ni bilo hiše, kjer bi ne bili objokovali očeta, brata, moža. V nekaterih hišah je manjkalo več rod- binskih članov. Natančno število ustrel- jenihi bi se dalo dognati s popraševanjem vseh meščanov... Najprej so govorili, da jih je 2000. Nato 3000. Nekaj dni pozneje so mogotci začeli obnavljati imena ustrel- jenihi »buržujev«. Bilo jih je sto in sto. Začetkom aprila so govorili o številu 4000

žrtev. Represalije pa medtem niso pone- hale. Oblasti so se hotele očitvidno ma- ščevati nad astrahanskim delavstvom za ves naval stavk, ki se je valil v marcu 1919. leta skozi Tulo, Vojansk, Petrograd in druga mesta. Šele koncem aprila so grozodejstva ponehala.

Neprenehoma so delavci zapuščali mesto. Niti dovoljenje prostega ribolova in prostega nakupa kruha jih ni moglo za- drževati. Predrago so si bili kupili to do- voljenje; s krvjo sorodnikov in prijateljev je bilo napisano. Ta »milost« vlade je go- vorila o preliti krvi tisočerihi proletarcev. Sodišče zgodovine bo izreklo svojo ob- sodbo nad najstrašnejšim dejanjem ko- munistične strahovlade.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: Anton Podbevšek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Prijeten jajčast okus

je znak testenin

„Pekate“

Temu dišijo ene, drugemu druge, čeravno so izdelane iz enakega testa.

Ali ste že okusili

„L U K U L“ ???

naš prvi edini domači juhini izvleček (zabela), kateri

Zahtevajte v vseh trgovinah!

prekosi

Ne pošiljajte našega denarja v tujino!

vsled izdatnosti okusa in cene vse druge izdelke.

Izdeluje: „L U K U L“, družba z omejj. zavezo, Ljubljana.

Dr. Ivan Pintar,

špecialist za ženske bolezni in porodništvo ordinira odslej redno od 10. do 11. dopoldne in od 2. do 4. popoldne Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

SUKNO

za promenadne in športne obleke v bogati izbiri

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Maribor trg št. 10.

Vsako množino

v reč

à 100 kg rabljenih toda dobro ohranjenih

kupi

Prva Mariborska tovarna mila v Mariboru.

Mednarodni vzorčni velesejem v Pragi

od 3. do 10. septembra 1922.

Raznovrstni izdelki v 17 skupinah. Centralno tržišče srednje Evrope. Trgovski oddelek velesejmskega urada posreduje brezplačno med češkoslovaškimi in tujimi tvrdkami. Najboljša prilika za nabavo prvovrstnih izdelkov češkoslovaške industrije. Znižanje vožnje za 35% pri vseh osebnih in brzovlakih ČS železnic in 75% znižanje pri vidiranju potnih listov. Natančnejša pojasnila kakor tudi velesejmski znak z izkaznico za 25 dinarjev pri konzulatu ČŠR v Ljubljani, Breg št. 8.

The „OLIVER“

naiboljši in naicenejši

pisalni stroj.

Zastopstvo in zaloga: **IVAN GAJŠEK**, papirna trgovina v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 2.

Modele čevljev

v celih serijah iz lepenke, po modernih kopitnih oblikah ali ameriškimi oblikah izrezane, dobavlja za tovarne obuval in čevljarje. Apartne, elegantne oblike. Velikanska izbira novitet za vsako sezijo.

Zgornje dele

izdelujem iz materiala dopo- slanega mi od naročnika, prvo- vrstno, hitro in po ceni. Po- sebna delazmožnost v monti- ranju zgornjih delov za

tovarne obuval.

Nakup, reparatura in prodaja čevljarskih strojev.

Zahtevajte prospekte od **Ralph F. Richter**, Subotica VI.

Poučevanje

v vseh širokah, moderne, meha- nične izdelave obuval. Zahte- vajte prošpekt.

Pridobivajte naročnike!